THALIASTRAAT 37
VERBOUWING ARCHITECTENWONING
WALTER VAN DEN BROECK

THALIASTRAAT 37
VERBOUWING ARCHITECTENWONING
WALTER VAN DEN BROECK

architect en opdrachtgever:
Rooilijn architectuur (Luc Roegiers en Stephanie Verbeeck)
Haantjeslei 115, 2018 Antwerpen
www.rooilijn.be

INHOUD

de architect	**4**
de woning	**8**
de renovatie	**16**

Stadsarchief Antwerpen: digitale kopie

woning Van Haver

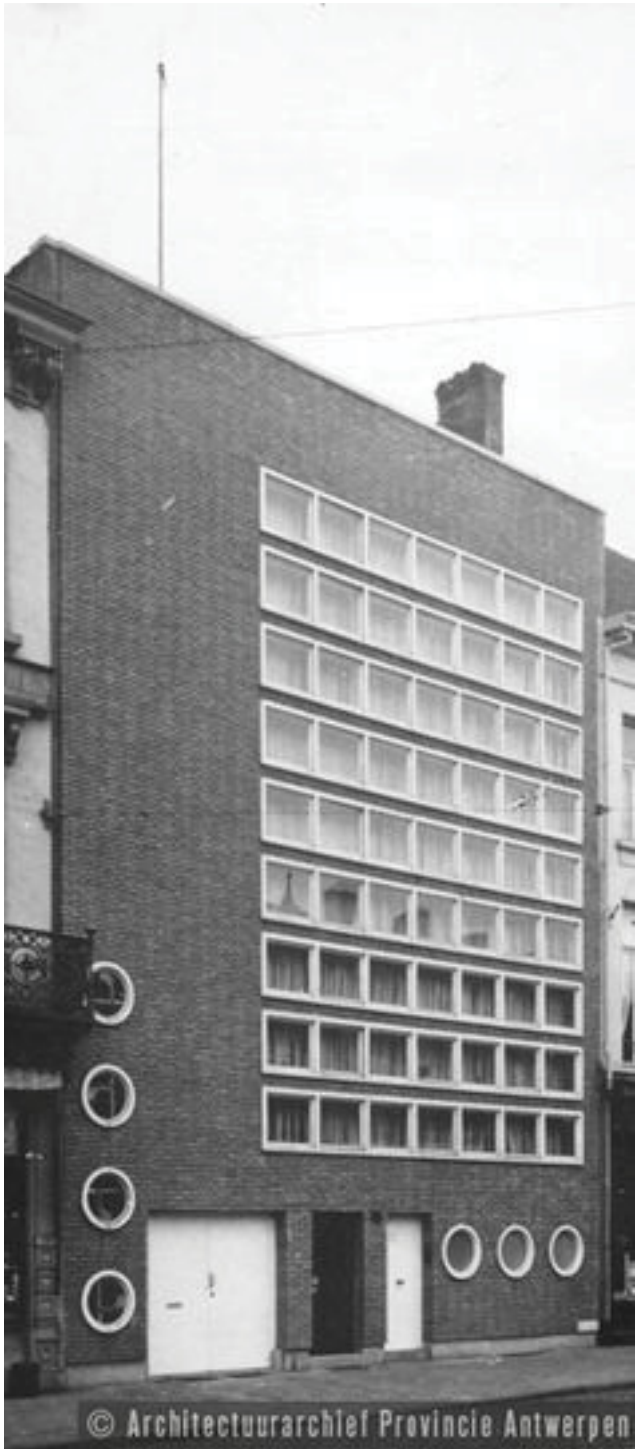

woning Takx

DE ARCHITECT

Walter Van den Broeck bouwde in de Antwerpse rand tijdens het interbellum een bescheiden aantal sobere woningen die tot het beste van de Nieuwe Zakelijkheid in Antwerpen behoren. Zijn beperkte oeuvre wordt gekenmerkt door de geometrische gevelopbouw, de rastervormige ramen in gevel en interieur, in elkaar overvloeiende binnenruimtes, verticale connecties door open trappen, geometrische kleurcomposities in onder ander glas-in-loodramen, geïntegreerd maatwerkmeubilair met tropische fineerhoutsoorten. Daarnaast zijn er ook een aantal materialen die consequent terugkeren: luxueuze visgraatparket, zwarte tegels in keuken en badkamer, groene tegels in de inkomzone, gele tegels in het toilet, veelvuldig gebruik van figuurglas en typisch wit keukenmeubilair.
Zijn bekendste gerealiseerde projecten zijn woning Olieslagers in Wilrijk en woning Tackx aan het Mechelseplein in Antwerpen.

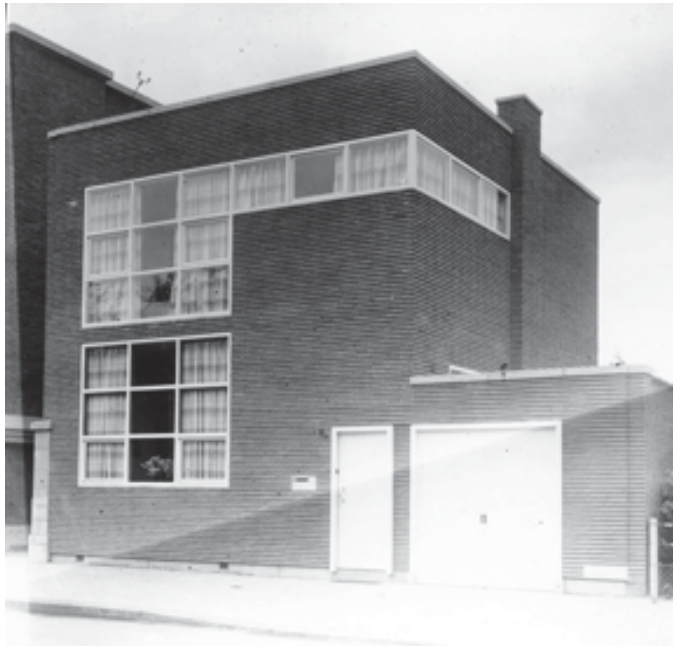

woning Olieslagers

colllage interieuronderzoek
woningen Walter Van den Broeck

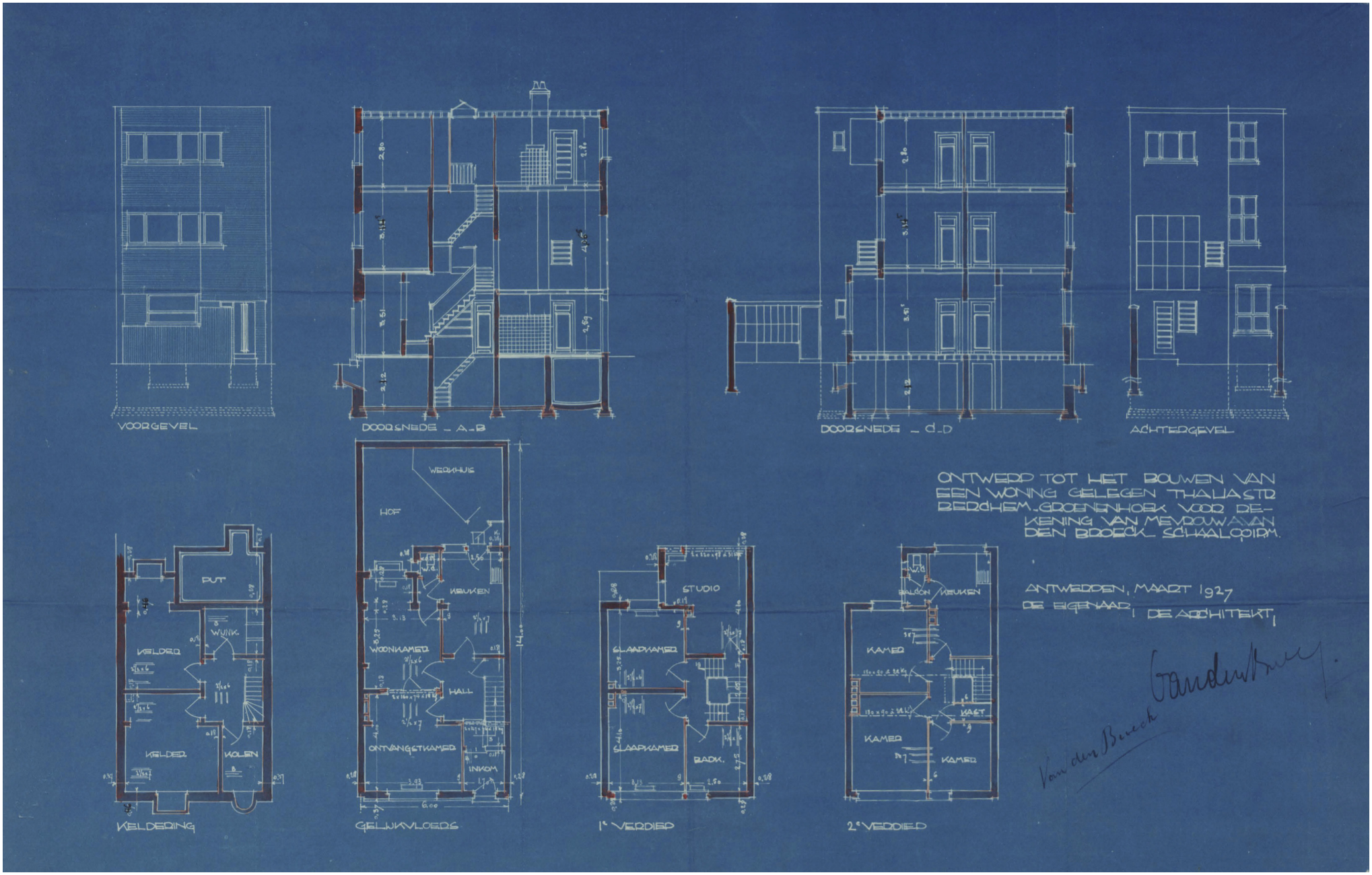

originele plannen

DE WONING

De woning is sinds 2009 opgenomen in de inventaris van Onroerend Erfgoed als bouwkundig relict. Walter Van den Broeck ontwierp het gebouw in 1927 als woning voor zijn ouders in combinatie met een appartement en werkruimte voor zichzelf. De woning heeft een asymmetrische opgebouwde voorgevel met lateien in zichtbeton, decoratief verspringende metselwerkvlakken, een plat dak en een aanzet naar een horizontale raamverdeling.
Het is één van de eerste realisaties van de architect en het architecturale en ruimtelijke denken staat duidelijk nog in zijn kinderschoenen. Achter de modernistische voorgevel toont zich een vrij traditionele woning met een klassieke indeling met op het gelijkvloers drie afgescheiden ruimtes als ontvangstkamer, woonkamer en keuken en op de verdiepingen slaapkamers geschakeld rondom een centrale trappenhal. Meest opmerkelijke ruimte is de werkstudio van Walter Van den Broeck, op het tussenniveau boven de lage keuken. Deze was met het oorspronkelijk grote zuidgerichte rasterraam de hoogste en lichtste ruimte van de woning.

Doorheen de jaren onderging de woning een groot aantal jammerlijke wijzigingen zoals het geheel of gedeeltelijk dichtmaken van raamopeningen in de achtergevel, het plaatsen van nieuw pvc-buitenschrijnwerk en een nieuwe locatie voor de badkamer. Maar de woning had vooral te lijden onder een sterke bouwfysische achteruitgang door slecht onderhoud en de meeste technieken en voorzieningen ontbraken nog steeds.
Binnen het ruime archief van Walter Van den Broeck (in het Provinciaal Architectuurarchief) is er net over deze woning bijna niets aanwezig, enkel één blauwdruk en een gevelperspectief.

oude foto gevel Thaliastraat 37 (ca. 1930)

foto's voor renovatie (2015)

foto's voor renovatie (2015)

voorgevel *(© Hugo Van Beveren)*

achtergevel *(© Hugo Van Beveren)*

DE RENOVATIE

De bouwfysische toestand van de woning en een grondige analyse ervan binnen het ganse oeuvre van de architect leidde tot een renovatieconcept gebaseerd op vier aspecten:
° restauratie
° ruimtelijkheid
° interieur
° duurzaamheid

Restauratie

De nog aanwezige waardevolle elementen werden met de grootste zorg geconserveerd en waar nodig in de oorspronkelijke toestand hersteld. Het gaat dan met name om de ganse voorgevel die hersteld en gereinigd werd en waarin het pvc-buitenschrijnwerk vervangen werd door zwart geschilderd houten schrijnwerk volgens de originele indeling. De te kleine brievenbusplaat die verscholen ging achter een aluminium brievenbuskast werd vervangen door een nieuw groter exemplaar. Binnen werden de trap en binnendeuren gerestaureerd en werd de visgraatparket geheel vernieuwd. In de achtergevel kreeg het grote atelierraam opnieuw zijn oorspronkelijke grootte en vorm met de typische rasterindeling.

detail brievenbus

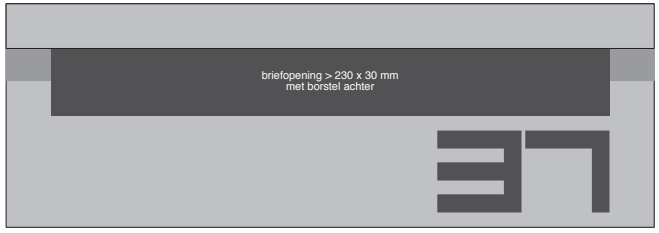

traphal 0 (© Hugo Van Beveren)

traphal +1 (© Hugo Van Beveren)

atelierraam leefruimte +1 *(© Hugo Van Beveren)*

leefruimte 0 met doorzicht naar atelier op +1
(© Hugo Van Beveren)

Ruimtelijkheid

We trachtten de open ruimtelijkheid van het later werk van Van den Broeck ook in deze woning te introduceren met respect voor de bestaande gevel en structuur. De woning staat op een klein perceel van 80 m2 en heeft een beperkte gelijkvloerse oppervlakte van 60 m2; de woonoppervlakte uitbreiden was geen optie voor de al kleine buitenruimte. Om de leefruimte desondanks toch meer ruimte en ruimtelijkheid te geven en het oorspronkelijke architectenatelier op de eerste verdieping opnieuw de nodige eer te bewijzen, werden deze diagonaal aan elkaar gekoppeld. De bestaande overlapzone in plan én in doorsnede werd uitgehold zodat de ruimtes effectief geconnecteerd worden.

Op deze manier valt het zuiderlicht tot diep in de leefruimte via het grote atelierraam. Zo introduceren we op subtiele wijze de horizontaal en verticaal ineenvloeiende ruimtes, die het werk van Van den Broeck zo typeren. Verder werd de achtergevel rechtgetrokken om het contact tussen de leefruimte en de stadstuin te vergroten, werd de keuken deels opengewerkt richting leefruimte en werden twee kamers op de verdieping samengevoegd tot slaapkamer en dressing. De badkamer werd opnieuw in de oorspronkelijke ruimte gebracht en uitgewerkt met een ronde douche zoals die in veel woningen van Van den Broeck ook voorkomt.

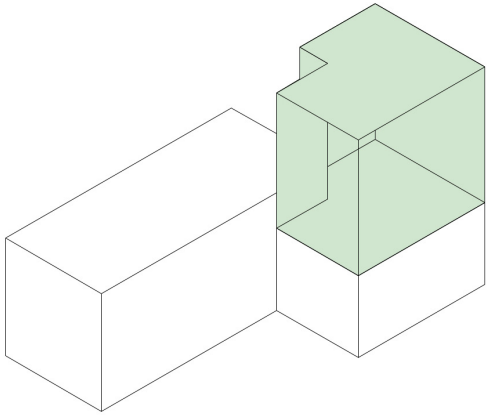

BESTAANDE STRUCTUUR

autonome atelierstudio
gescheiden van rest van de woning

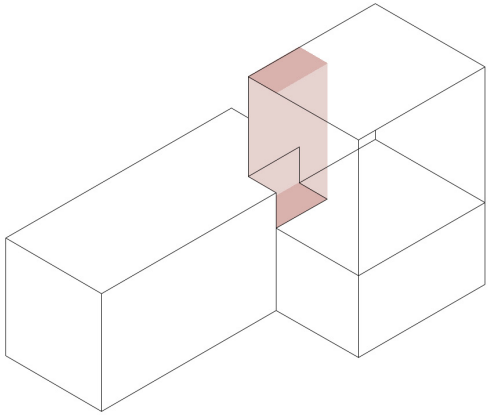

ACTIE

wegnemen deel plafond leefruimte
wegnemen deel van atelierstudio

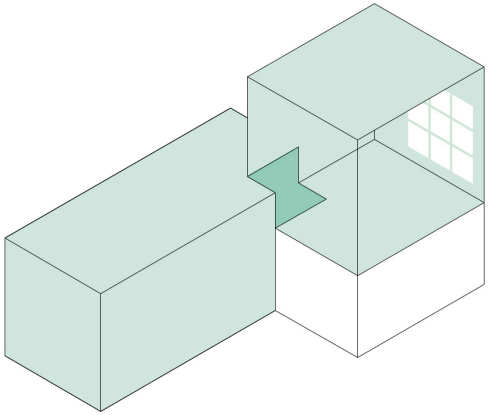

NIEUWE STRUCTUUR

atelierstudio als onderdeel van de woning
hersteld in geometrische basisvorm

zicht vanuit dressing door het binnenraam naar het aterlierraam

(© Hugo Van Beveren)

atelier +1 met zicht naar leefruimte 0

(© Hugo Van Beveren)

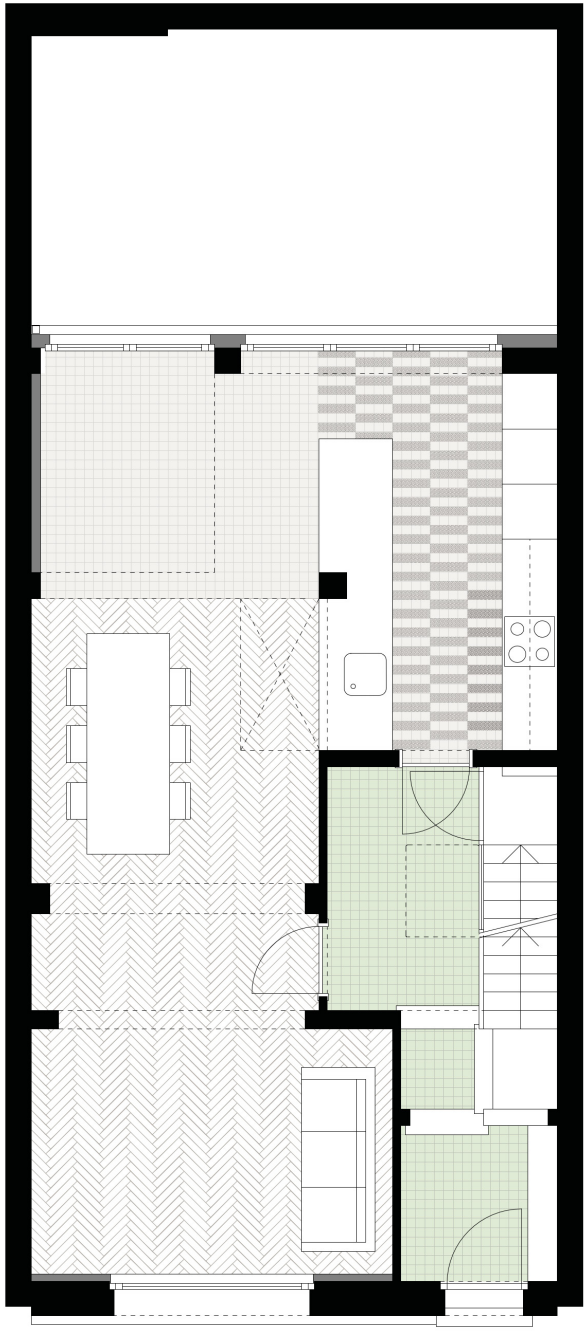

plan 0

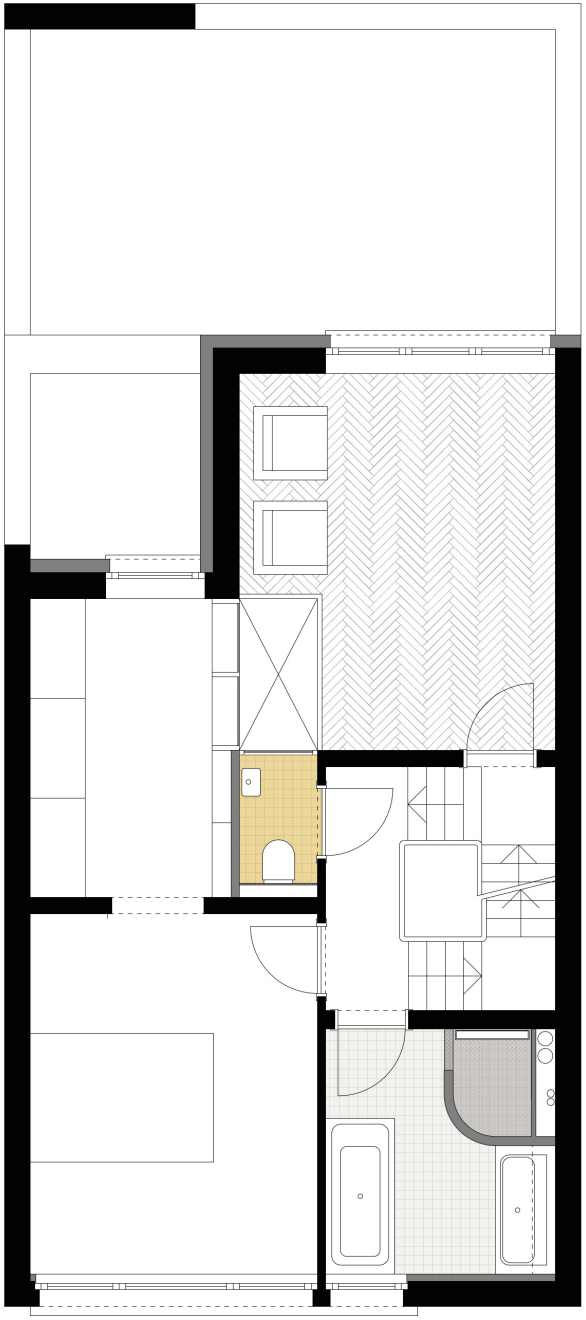

plan 1

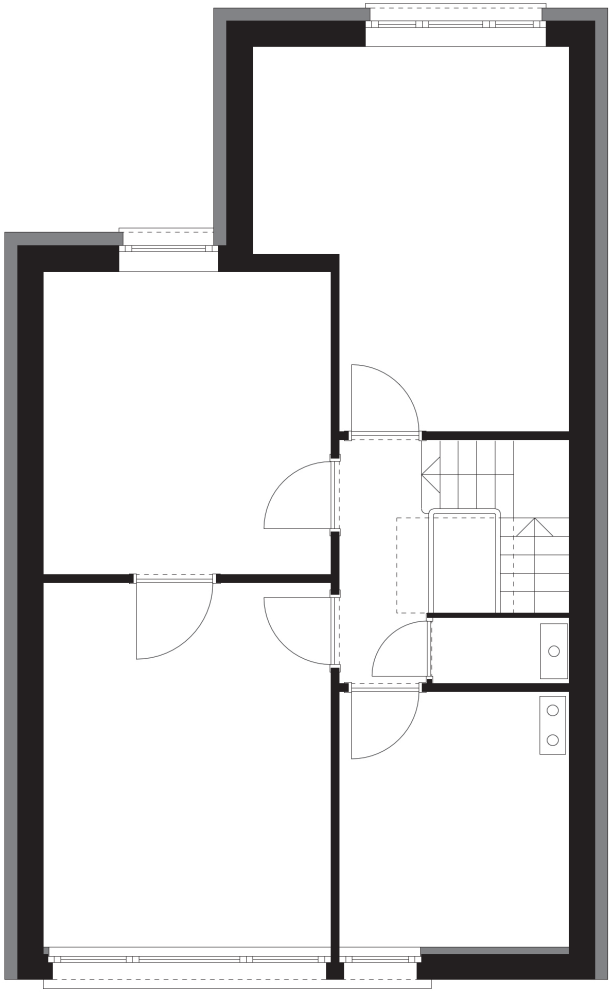

plan 2

snede

binnenraam tussen dressing en atelier
(© Hugo Van Beveren)

toilet (© Hugo Van Beveren)

Materialiteit

In het interieur was er weinig in zijn oorspronkelijke toestand bewaard gebleven en er waren ook geen documenten over beschikbaar. Daarom grepen we voor alle nieuwe binnenafwerkingen terug naar de materialen die de andere interieurs van Van den Broeck kenmerken. De Winckelmans tegels worden voorzien in de typische kleuren per ruimte: groen in de inkomhal, geel in het toilet en wit en zwart in de keuken en badkamer. In de keuken combineren we de witte met grijze tegels als herneming van het oorspronkelijke wit-gele patroon. De balustrade en binnenwanden rondom de vide (vanuit het toilet en de dressing) worden uitgevoerd in donker tropisch hout en figuurglas met dezelfde rastermaat als het atelierraam in de achtergevel. Het wit-zwarte keuken- en badkamermeubilair is opgebouwd volgens de structuur en detaillering die Van den Broeck hanteerde.

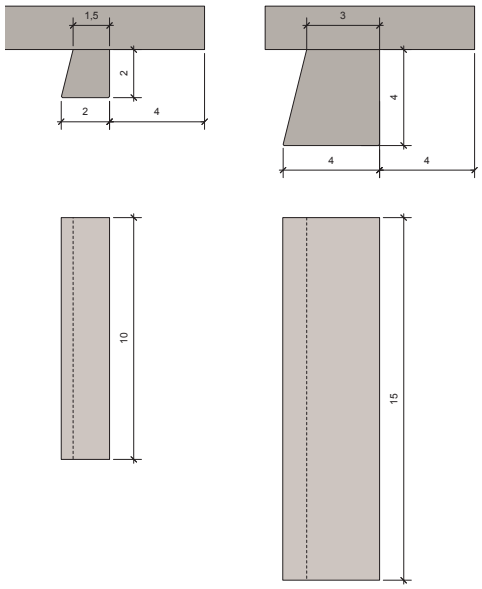

kastgrepen

keuken (© Hugo Van Beveren)

Duurzaamheid

We willen met de verbouwing van dit inventarispand een pleidooi houden voor compact en ruimtelijk wonen in de te herontdekken 20ste eeuwse rand. We tonen daarbij aan dat een dergelijke karaktervolle interbellumwoning perfect kan voldoen aan de hedendaagse normen op vlak van isolatie en energiezuinigheid. De woning werd voorzien van gevelisolatie, superisolerende beglazing, centrale verwarming met hoogrendementsketel en een balansventilatiesysteem en haalt op die manier een E-peil van 80, wat de norm was voor nieuwbouwwoningen anno 2011. Dit levert een upgrade van 85 jaar voor de woning en maakt ze zo klaar voor de toekomst.

THALIASTRAAT 37
VERBOUWING ARCHITECTENWONING
WALTER VAN DEN BROECK